

SOTSIAALMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Rahukohtu 3
Tallinn
15161, Harju maakond

Teie 22.06.2026 nr 2-5/26-01301,
RIIGIKOGU/26-0743/-2T

Meie 07.07.2026 nr 1.2-3/1622-2

Seisukoht perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (959 SE) kohta

Lugupeetud riigisekretär

Vastavalt Riigikantselei 22.06.2026 resolutsioonile 2-5/26-01301 esitame seisukoha Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (959 SE) kohta. Eelnõuga soovitakse suurendada sünnitoetuse ja lapsendamistoetuse määrasid ning muuta mitmike sünni korral makstava sünnitoetuse suurust. Eelnõu kohaselt suureneks sünnitoetus 1000 euronit iga sündinud lapse kohta, kaksikute sünni korral oleks sünnitoetus 3000 eurot ning kolmikute või suurema arvu mitmike sünni korral 10 000 eurot sündinud lapse kohta. Samuti soovitakse suurendada lapsendamistoetust 1000 euronit iga lapsendatud lapse kohta.

Sotsiaalministeerium nõustub eelnõu esitajatega, et peredele kindlustunde andmine ning laste sündi ja kasvatamist toetavate meetmete ajakohastamine on oluline. Lapse sünd ja lapsendamine toovad perele kaasa täiendavaid kulusid ning riigi tugi lapse sünni või lapsendamisega seotud kulude leevendamisel on perede jaoks vajalik. Eesti demograafilisi suundumusi arvestades on samuti oluline, et perepoliitika toetaks laste saamist ja kasvatamist ning aitaks vähendada perede ebakindlust.

Samas tuleb tähelepanu juhtida sellele, et eelnõus kavandatud muudatused puudutavad universaalseid ühekordseid toetusi. Selliste toetuste suurendamine võib peredele lapse sünni või lapsendamise hetkel abiks olla, kuid nende mõju perede pikaajalisele toimetulekule, laste saamise otsustele ja sündimusele sõltub laiemast perepoliitika tervikust. Üksikmeetmena ei pruugi sünnitoetuse või lapsendamistoetuse suurendamine lahendada peamisi takistusi, mis mõjutavad perede otsuseid lapsi saada ja kasvatada.

Sotsiaalministeeriumi koostatud perede kindlustunde tegevuskava käsitleb laste saamise ja kasvatamise toetamist valdkondadeülese tervikuna. Tegevuskava lähtub arusaamast, et pereotsuseid ei mõjuta üksnes üksik toetus, vaid majandusliku kindlustunde, töö- ja pereelu ühitamise võimaluste, tervise, eluaseme kättesaadavuse, vanemluse toe ja vaimse tervise teenuste koosmõju. Seetõttu peab Sotsiaalministeerium vajalikuks kujundada perepoliitika meetmeid terviklikult, hinnates nende mõju eri tüüpi peredele, haavatavamatele sihtrühmadele, sündide ajastusele ning laste kasvatamise pikaajalisele toetamisele.

Tegevuskavas on esile toodud meetmed, mis on suunatud konkreetsete laste saamist ja kasvatamist takistavate probleemide leevendamisele. Nende hulka kuuluvad muu hulgas

vanemahüvitise süsteemi edasiarendamine järjestikuste sündide korral, noorte perede majandusliku kindlustunde toetamine, üksikvanema lapse toetuse ja elatisabisüsteemi tõhustamine, töö- ja pereelu ühitamise paindlikumad võimalused, viljatusravi ja reproduktiivtervisega seotud takistuste leevendamine, lastega peredele sobiva eluaseme kättesaadavuse parandamine ning vanemluse ja kogukonnatoe tugevdamine. Selline lähenemine võimaldab suunata piiratud vahendeid mõjusamalt ja õiglasemalt nendele probleemidele, millel on perede kindlustundele ja laste kasvatamisele suurem mõju.

Toetuste määrade tõstmisega kaasneb riigieelarvele püsiv iga-aastane lisakulu. Eelnõu seletuskirjas on viidatud, et kavandatavate muudatuste täiendav kulu võib olla kuni 8 miljonit eurot aastas, kuid seletuskirjas ei ole piisavalt avatud kuluarvestuse aluseid ega esitatud püsiva katteallika ettepanekut. Samuti ei ole eelnõuga kavandatud kulusid ette nähtud kehtivas riigi eelarvestrateegias ega riigieelarve raamistikus. Rahandusministeerium ei toeta uute lisakohustuste võtmist olukorras, kus nende katmiseks ei ole riigieelarves ega riigi eelarvestrateegias vahendeid ette nähtud. Arvestades riigieelarve piiratud võimalusi, tuleb perepoliitika täiendavate kulude üle otsustada terviklikult riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamise käigus, hinnates kavandatavate meetmete mõju, sihitatust ja kulutõhusust ning arvestades ka teiste sotsiaalvaldkonna vajaduste ja prioriteetidega.

Sotsiaalministeerium peab oluliseks jätkata perede kindlustunde suurendamisele suunatud meetmete ettevalmistamist perede kindlustunde tegevuskava raames. Laste saamise ja kasvatamise toetamisel tuleb liikuda tervikliku ja tõendus põhise lahenduse suunas, mis seob rahalised toetused, teenused, töö- ja pereelu ühitamise, tervise, eluaseme ning kogukonnatoe.

Eeltoodust tulenevalt teeme Vabariigi Valitsusele ettepaneku perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (959 SE) esitatud kujul mitte toetada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister

Artur Panov
Artur.Panov@sm.ee

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee